

REFERAT AV DOMSTOLSBESLUT

Kommunen är inte skyldig att anordna skolskjuts mellan olika kommuner

(Kammarrättens i Stockholm dom 2003-12-05, mål nr 2733-03 och Regeringsrättens beslut 2004-06-28 att inte meddela prövningstillstånd.)

En far ansökte om ersättning för busskort till sin dotter, som bodde växelvis hos honom och sin mor. Fadern var bosatt i Uppsala kommun och hans dotter gick i grundskola i Tierps kommun, där hon också var folkbokförd.

Kammarrätten säger att bestämmelserna i skollagen inte medför en rätt att få skolskjuts från en kommun till en annan. Kammarrätten menar att kostnadsfri skolskjuts för elever som är folkbokförda i kommunen men som periodvis bor hos en förälder i en annan kommun är begränsad till den egna kommunens geografiska område. Någon rätt att med stöd av bestämmelserna i skollagen erhålla ersättning för busskort avseende dotterns skolresor som delvis gjordes inom Uppsala kommun fanns inte.

Skolskjuts vid växelvis boende hos två vårdnadshavare

(Regeringsrättens dom 2002-12-04 mål nr 6856-2001, RÅ 2002 ref.91)

En far ansökte om skolskjuts (SL-kort) för sin son. Sonen bodde varannan vecka hos fadern och varannan vecka hos modern. Föräldrarna hade gemensam vårdnad, och båda bodde i Sigtuna kommun. Pojken var folkbokförd på moderns adress och gick i den grundskola som kommunen placerat honom i med hänsyn till folkbokföringen. Upptagningsområdet för denna skola omfattade även faderns adress. Avståndet mellan faderns bostad och skolan var ca tolv kilometer. Kommunen vägrade ersättning för skolkort med hänvisning till att elevens folkbokföringsadress är avgörande vid prövningen av fråga om rätt till skolskjuts.

Regeringsrätten skriver bl.a. följande i domen: ”När barn till separerade föräldrar med gemensam vårdnad bor lika mycket hos båda föräldrarna brukar man tala om växelvis boende. Föräldrarna kan avtala härom men domstol kan också, då den enligt bestämmelserna i 6 kap. 14 a § föräldrabalken beslutar om vem av föräldrarna barnet skall bo tillsammans med, förordna att barnet skall bo växelvis hos var och en av dem (se prop. 1997/98:7 s. 56 och 112 f.). Denna möjlighet utgör en naturlig konsekvens av de riktlinjer för prövningen som anges i 6 kap. 2 a § föräldrabalken och som innebär att barnets bästa skall komma i främsta rummet vid avgörande av bl.a. frågor som rör boendet och att det vid bedömningen av vad som är bäst för barnet skall fästas särskilt avseende vid barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna. Systemet med växelvis boende som ett fast arrangemang är alltså förankrat i lagstiftningen, och då det tillämpas får det berörda barnet anses ha två likvärdiga hem.”

Vidare skriver Regeringsrätten följande: ”Att rätten till kostnadsfri skolskjuts enligt 4 kap. 7 § första stycket skollagen i sådant fall skulle vara begränsad till resor mellan den bostad där barnet är folkbokfört och skolan framstår mot den angivna bakgrunden som stridande mot principen om kostnadsfri grundskoleutbildning. En sådan tillämpning har inte heller stöd vare sig i skollagens bestämmelser eller i förarbetena till dessa.”

Regeringsrätten fann att det inte var förenligt med skollagen att avslå faderns ansökan med hänvisning till att behovsprövningen sker med utgångspunkt i att barnet är bosatt endast där det är folkbokfört. Kommunens beslut upphävdes därför.

Skolskjuts vid varaktigt boende hos en förälder som inte är vårdnadshavare

(Kammarrättens i Sundsvall dom 2003-06-24, mål nr 2919-02 och Regeringsrättens beslut 2004-06-28 att inte meddela prövningstillstånd).

En moder var ensam vårdnadshavare för sin son som var folkbokförd på moderns adress i Luleå kommun. Sonen hade före ansökan om skolskjuts börjat bo växelvis två veckor hos modern och två veckor hos fadern på en annan adress inom kommunen. En ansökan om skolskjuts från faderns adress avslogs av kommunen, med den motiveringen att sonen var folkbokförd hos modern.

Kammarrätten anför bl.a. följande: ”Det kan inte uteslutas att ett barn vistas hos en förälder som inte är vårdnadshavare i sådan utsträckning att det är fråga om varaktigt boende, jfr. Högsta domstolens avgörande NJA 1998 s. 267. I det nu aktuella målet är det ostridigt att Mattias bott i sådan utsträckning hos båda föräldrarna att fråga är om växelvis boende. Enligt kammarrättens mening bör mot denna bakgrund samma principiella synsätt som Regeringsrätten anlade i avgörandet RÅ 2002 ref. 91 även gälla i detta mål. Det kan därför inte anses vara förenligt med skollagen att avslå ansökan om skolskjuts enbart med hänvisning till att behovsprövningen sker med utgångspunkt i att barnet är bosatt endast där det är folkbokfört.” Kommunens beslut att avslå ansökan om skolskjuts upphävdes därför.

Skolskjuts mellan olika upptagningsområden

(Länsrättens i Örebro län dom 2003-11-17, mål nr 1612-03E, Kammarrättens i Jönköpings läns beslut 2004-02-12, mål nr 4138-03 och Regeringsrättens beslut 2004-06-28 att inte meddela prövningstillstånd).

En far ansökte om skolskjuts för sin son som bodde växelvis hos fadern i centralorten Lindesberg och hos sin mor i Finnåker där han var folkbokförd. Faderns adress var belägen 15 km från skolan och i ett annat rektorsområde än det som skolan tillhörde. Föräldrarna hade delad vårdnad och barnet bodde två veckor hos vardera föräldern. Kommunen avslog ansökan då föräldrarna inte bodde inom samma upptagningsområde.

Länsrätten fann att då båda föräldrarna var bosatta i samma kommun kunde det inte anses förenligt med skollagen att avslå ansökan om skolskjuts med hänvisning till att föräldrarnas bostäder låg inom olika skolans upptagningsområden. Kommunens beslut upphävdes därför.